

และผลการสำรวจจากแบบสอบถามนั้นสอดคล้องกับงานวิทยานิพนธ์เรื่องบทบาทสื่อมวลชนและสื่อบุคคล กับ การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักเรียนแลกเปลี่ยนชาวต่างชาติ โครงการเอ เอฟ เอส ของธิดารัตน์ กนิษฐนาคะ (2541) พบว่า สื่อมวลชนมีบทบาทช่วยในการปรับตัวของนักเรียน โดยเป็นแหล่งให้ข้อมูลในระดับกว้างที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ช่วยลดความกังวลใจ เป็นที่ระบายอารมณ์ และให้ความเพลิดเพลิน

- **การกลับคืนประเทศของต้นก่อนสำเร็จการศึกษา (Premature Return)** ผลการวิจัยพบว่า มีนักศึกษาชาวลาวบางส่วนมีการกลับคืนประเทศของต้นก่อนสำเร็จการศึกษา และจากการสัมภาษณ์นักศึกษาชาวลาบบางส่วนเสนอว่าอยากให้มีมหาวิทยาลัยดูแลนักศึกษามากกว่านี้ โดยควรมีการจัดฝึกอบรมภาษาไทย การฝึกอบรมทางวัฒนธรรม และการให้ข้อมูลพื้นฐานของรายวิชาที่ต้องลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา เพราะวัฒนธรรมลาวในส่วนของมหาวิทยาลัยมักมองว่าการที่นักศึกษาเข้ามาเรียนในสถาบันการศึกษานั้น ก็เหมือนลูกหรือคนในครอบครัวที่ต้องดูแลให้ดีที่สุด ผลการวิจัยสอดคล้องกับคุณนิพนธ์ เรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในประเทศไทย กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยบูรพา ของ Ren Zhiyuan (2555) ที่ได้เสนอความคิดเห็นเพื่อสนับสนุนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัย คือ การอบรมภาษาไทย การกำหนดอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ ประจำมหาวิทยาลัย และการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารบางท่านเห็นว่าสาเหตุของนักศึกษาชาวลาวยที่ต้องกลับคืนประเทศของต้นก่อนสำเร็จการศึกษาส่วนหนึ่งคงเป็นพื้นฐานของตัวนักศึกษาเองในเรื่องของวิชาการความรู้ เพราะสาขาที่เลือกเรียนนั้นมีความยาก

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

- การศึกษาถึงกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจากประเทศในภูมิภาคอาเซียน และ

ระยะเวลาในการปรับตัว เนื่องจากในงานวิจัยนี้ศึกษากระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาเท่านั้น จึงควรศึกษากระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาติอื่นในขอบเขตพื้นที่เดียวกัน เช่น นักศึกษาชาวเวียดนาม นักศึกษาชาวพม่า รวมถึงระยะเวลาในการปรับตัวตั้งแต่ระยะเริ่มแรกที่ได้เข้ามาศึกษาในประเทศไทยจนถึงระยะเวลาที่ปรับตัวได้ประมาณ 6 เดือน เพื่อวิเคราะห์ถึงกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมในแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะเป็ข้อมูลความรู้สำหรับนักศึกษาประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียนที่มีความประสงค์ในการขอรับทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ของไทย สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

- **การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการปรับตัวทางวัฒนธรรมในลักษณะเชิงสถิติวิเคราะห์** โดยมีการสร้างสมมติฐานเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ปรากฏในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหา วิธีการปรับตัว และกระบวนการปรับตัวกับความแตกต่างทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในงานวิจัยนี้มีเพียงการประมวลผลด้วยร้อยละ แสดงแนวโน้มให้เห็นถึงสภาพการณ์และปัญหา เพื่อจะเป็นข้อมูลนำร่องที่จะก่อให้เกิดการศึกษาในเชิงลึกหรือเชิงสถิติวิเคราะห์ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้

สำหรับภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงการต่างประเทศ

- การกำหนดนโยบายทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาจากประเทศลาวและกัมพูชา ควรมีการประสานงานด้านนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นเอกภาพและมีความต่อเนื่อง และควรพิจารณาเรื่องการเพิ่มจำนวนทุนการศึกษาให้มากขึ้น เพราะผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาสามารถเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย รวมถึงทัศนคติและความรู้สึกเชิงบวกเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในระดับมาก